

sted (Zahle), skyldes den Omstændighed, at derovre ved Statsbiblioteket i Aarhus arbejder nogle Mænd, som have Forstaalse af den Sag, de arbejde med. Der gøres fra Bibliotekets Side et overordentlig fortjenstfuldt Arbejde for at faa Biblioteket bragt i den allernærmeste Forbindelse med Befolkningen og gøre Aarhus Statsbibliotek til et virkelig folkeligt Bibliotek. Man kan henvende sig til Biblioteket, naar man har faaet Interesse for en eller anden Sag, og faa Oplysninger om, hvilken Litteratur der findes om denne Sag, og saaledes er det det skal være, hvor der ikke er Tale om et Bibliotek, som betjener hundrede eller maaske et Par hundrede lærde Mænd som Bibliotekerne her i København, men om et Bibliotek, som skal sprede Oplysning omkring i de tusinde Hjem. Jeg mener, at det Arbejde, der gøres af Statsbiblioteket i Aarhus, fortjener den allerstørste Paa-skønnelse.

Den ærede Ordfører mente, der kunde være noget i det, jeg her har fremhævet, men han mente dog, at rent principielt maatte man forlange, „maatte det findes rimeligt“, sagde den ærede Ordfører, at de, som laane, betale Udgifterne ved Modtagelsen og Tilbagesendelsen. Deri er jeg imidlertid ganske uenig med den ærede Ordfører. Jeg mener, at rent principielt maa man holde paa baade portofri Tilsendelse og Tilbagesendelse. Det er nemlig saaledes, at de Laanere, som bo i Aarhus, i Forvejen have overordentlig store Fordele; de Laanere, som bo ude paa Landet og ere spredte over hele Jylland, ja, egentlig over hele Landet, have adskillige Besværigheder ved at opretholde Forbindelsen med Biblioteket i Aarhus og have ogsaa vedblivende, selv med den portofri Tilsendelse, en hel Del Udgifter. Rent principielt set har det altsaa nogen Betydning, men praktisk set betyder det ogsaa noget. Der er virkelig en hel Del af Laanerne, for hvem de Udgifter betyde noget. Det er overordentlig interessant at se Statistikken over Laanerne ved Aarhus Statsbibliotek. Det viser sig nemlig der, at det er lykkedes Statsbiblioteket at komme i Forbindelse med en hel Mængde Husmænd og Tjenestekarle her i Landet. Af de 1,520 nye Laanere, der ere tilgaaede i 1910, er der 224 Husmænd, Tjenestekarle, Fodermestre o. s. v. For disse 224 betyder rent praktisk set Portoen noget. Jeg synes for øvrigt, det er et overordentlig fornøjeligt Tal; det er fornøjeligt at se, at det virkelig er lykkedes i den Grad at faa dette Befolkningslag til at læse, og der bør absolut ikke lægges nogen Hindring i Vejen derfor.

Desuden er det meget tvivlsomt, om man i Virkeligheden opnaar noget reelt ved at stryge denne rent ubetydelige Udgift. Man maa huske paa, at der skal føres Kontrol med, om denne Porto betales, og det volder Besvær og ogsaa Udgift. Det er mit Haab, at den højtærede Kultusminister ikke vil foretage denne Forandring i Reglementet for Statsbiblioteket i Aarhus, og jeg maa beklage, at der ikke til Statsbiblioteket er opført et større Beløb, end der er, paa Finansloven. Det er jo saaledes, som jeg har vist, at Udlaanenes Antal er steget ganske overordentlig stærkt. Det er steget fra 10,500 Bind i 1904 til 37,558 i 1910. Det er jo en ganske vældig Stigning, og foruden det Arbejde, som er forbundet med Udlaanet, er der et meget stort Arbejde forbundet med den lovbe-falede Modtagelse af alle de Smaatryk og alle de Bøger, som Biblioteket skal modtage. Der modtages aarlig 40,000 Stykker Smaatryk og ca. 4,000 Bøger. At ordne alle disse Sager er et meget stort Arbejde, og i Forhold til Arbejdets Stigning er Medhjælpen ved Statsbiblioteket i Aarhus absolut ikke stegen. Forholdene derovre ere i Øjeblikket saaledes, at hvis der ikke ydes Statsbiblioteket forøget Hjælp, maa man sætte en Stopper for den stærke Virksomhed udadtil, saa vil man f. Eks. ikke kunne paatage sig længere at forsyne Sognebibi-otekerne med Oplysningslitteratur. Nu kan jo ethvert Sognebibliotek henvende sig til Statsbiblioteket i Aarhus og bede om at faa tilsendt en Pakke Oplysningslitteratur. De fleste Sognebiblioteker have jo næsten kun Morskabslæsning; der er ikke ret mange, der have oplysende Litteratur. Men nu kunne de fra Biblioteket i Aarhus faa biografiske, topografiske og geografiske Skrifter. Det viser sig, at hvor de faa disse Bøger, er der Læsere nok til dem, og det vilde være i højeste Grad beklageligt, om denne Virksomhed fra Statsbibliotekets Side ikke skulde kunne fortsættes og udvides. Det kan den imidlertid ikke, hvis det ikke faar en forøget Hjælp.

Jeg vil derfor meget henstille til den højtærede Kultusminister og det høje Finansudvalg, om der ikke kunde være en Mulighed for mellem anden og tredje Behandling at tage hele denne Sag op til Overvejelse og se at faa frem en mindre Bevilling til den øgede Hjælp, der her er saa højlgt paa-krævet. Vort Folk er jo et i høj Grad hørende Folk; det er der ingen Tvivl om, men vi skulde helst ogsaa have vort Folk til at blive et læsende Folk. Det skulde egentlig være Maalet med de mange Fore-